Raadsvoorstel

Onderwerp:	Consultatie Regionaal Beleidsplan 2024-2027 en Regionaal Risicoprofiel 2024 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
Portefeuillehouder:	G. van Grootheest
Datum college besluit:	29 augustus 2023
Behandelend ambtenaar:	Mariska Butselaar
Registratienummer:	GZDGCB1052987/1053045

Onderwerp:
Consultatie Regionaal beleidsplan 2024-2027 en Regionaal risicoprofiel 2024 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Beslispunt:

1. Zienswijze (GZDGCB1052987/1065755) te versturen aan het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid.

Inleiding:
Na vaststelling van de conceptplannen door het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid, worden de plannen en voorgestelde beleidskeuzes voorgelegd aan de gemeenteraden van onze gemeenten met het verzoek om te reageren voor 1 november 2023.

In artikel 14 van de Wet veiligheidsregio's (Wvr) is de verplichting opgenomen om eens in de vier jaar een Regionaal beleidsplan en een Regionaal Risicoprofiel op te stellen. Daarbij levert een actueel Regionaal Risicoprofiel in belangrijk mate input voor het Regionaal Beleidsplan. Vanuit de VRGZ-ambitie "Wij in verbinding", is de actualisatie van het risicoprofiel en het beleid voor de regio tot stand gekomen met vertegenwoordigers van o.a. gemeenten en crisispartners. De opgehaalde zienswijzen zullen worden verwerkt in de stukken waarna deze ter definitieve vaststelling in december 2023 aan het Algemeen Bestuur zullen worden voorgelegd.

<u>Regionaal Risicoprofiel 2024</u>
Het Regionaal Risicoprofiel 2024 geeft inzicht in de (belangrijkste) risico's binnen de veiligheidsregio. Risico's worden gewogen op basis van kans en impact, wat gebeurt op basis van scenario's. Aan risico's in het Regionaal Risicoprofiel besteedt de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid in haar reguliere, jaarlijkse werkzaamheden aandacht.

<u>Regionaal beleidsplan 2024-2027</u>
In het Regionaal beleidsplan 2024-2027 legt de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid haar beleid voor de komende vier jaar vast. Centraal hierin staat hoe zij in verbinding met gemeenten, crisispartners en omliggende regio's zich voorbereidt op ontwikkelingen op het gebied van (fysieke) veiligheid. In het concept beleidsplan wordt hiervoor een aantal beleidskeuzes voorgesteld.

Beoogd effect:

- Een vastgestelde zienswijze om de gemeenteraad van Culemborg te betrekken bij de (vertaling van de feitelijke risico's naar de) beleidsmatige kaders van de veiligheidsregio Gelderland-Zuid voor de komende vier jaar.
- Vastgestelde regionale plannen waarbij de 14 gemeenteraden richtinggevende uitspraken geven over kaders, waarbinnen het lokale bestuur, de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid en andere hulpverlenende diensten en instellingen (als verlengstuk van de gemeente) hun activiteiten moeten uitvoeren.

Argumenten:

1.1 Het Regionaal Risicoprofiel 2024 op hoofdlijnen

In het concept Regionaal Risicoprofiel 2024 is tot stand gekomen door geselecteerde scenario's uit te werken. Op basis van de impact en waarschijnlijkheid van de scenario's, samen met aanvullend (literatuur) onderzoek naar ontwikkelingen die op de regio Gelderland-Zuid afkomen, is het risicoprofiel tot stand gekomen. Het profiel wordt gevisualiseerd als risicodiagram en risicomatrix. Het risicodiagram maakt in één oogopslag duidelijk wat er speelt in de regio en hoe groot het risico hiervan is.

Ten opzichte van het Regionaal Risicoprofiel van 2020 worden er de volgende verschuivingen gezien in de volgende scenario's:

1. Verstoring telecommunicatie, ICT en cyber:
   Telecommunicatie en ICT nemen een steeds grotere plaats in het dagelijks leven in. Ook de Veiligheidsregio is in toenemende mate afhankelijk van telecommunicatie en ICT. Doordat de omvang van risico's toeneemt, is de verwachting dat met name de mobiele telecommunicatievoorzieningen vaker uit zullen vallen door overbelasting of instabiliteit van netwerken. Ondanks de inspanningen om de cyberweerbaarheid te verhogen, is er sprake van scheefgroei met de toenemende dreiging. Die scheefgroei vergroot het risico op ontwrichting van onze samenleving.

2. Verstoring elektriciteitsvoorziening:
   De snel toenemende vraag naar elektriciteit en de snelle opkomst van duurzame energieopwekking met wind- en zonneparken zorgen voor drukte op het elektriciteitsnet. Zelfs zo druk dat het elektriciteitsnet in veel gebieden vol zit. Door de grotere druk op het elektriciteitsnetwerk en de verdergaande digitalisering van onze samenleving, wordt de impact van een verstoring steeds groter.

3. Verstoring openbare orde:
   Door toenemende polarisatie, verharding van gedrag in de maatschappij en een dalend vertrouwen in de overheid zien we steeds vaker incidenten waarbij sprake is van toenemende maatschappelijke onrust en waarbij de openbare orde wordt verstoord.

4. Natuurbrand nabij kwetsbaar object: (voor Culemborg is de risico nihil)
   De afgelopen jaren is, mede door de droge en hete jaren 2018, 2019 en 2020, het urgentiebesef bij alle actoren van de noodzaak tot het beheersen van het natuurbrandrisico gegroeid. Gelet op de klimaatverwachtingen uit de publicaties van het IPCC en het KNMI zullen de komende decennia het aantal zomerse en tropische dagen met droge oostenwinden sterk toenemen, afgewisseld door perioden met zware regenval. Door deze extremen is het reëel te veronderstellen dat het aantal grote en mogelijk onbeheersbare natuurbranden eveneens zal toenemen.
   Voor de regio Gelderland-Zuid is dit relevant onder andere vanwege enkele bosrijke gebieden, met daarin gelegen kwetsbare objecten zoals zorginstellingen.

Alle vier de scenario's zijn hoger ingeschaald op impact en waarschijnlijkheid ten opzichte van het Regionaal Risicoprofiel van 2020. Deze verschuivingen zijn gewogen op de impact voor Gelderland-Zuid. Daar waar nodig heeft dit geleid tot nieuwe beleidsvoornemens die zijn opgenomen in het Regionaal Beleidsplan 2024-2027.

1.2 Vertaling Regionaal Risicoprofiel 2024 voor de gemeente Culemborg

Culemborg kenmerkt zich onder andere door de aanwezigheid van de snelweg A2. Daarnaast bevindt zich in Culemborg de spoorweg richting Utrecht waarover, zij het in veel mindere mate dan de Betuweroute, transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt. De Lek bevindt zich binnen de gemeentegrens.
Culemborg heeft geen bedrijven waar grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen aanwezig zijn, zogeheten BRZO bedrijven.

Net als in aanzienlijke delen van de regio bestaat in Culemborg het risico van overstroming. Sinds de aanpassing van de maatregelzones bij kernongevallen bevindt Culemborg zich in de 100 kilometerzone, waarbinnen bij een incident in kernenergiecentrale Doel (België) jodiumpillen verstrekt moeten worden.

Niet specifiek voor Culemborg, maar algemeen van toepassing op elke gemeente is de (toenemende) afhankelijkheid van onder andere de elektriciteitsvoorziening, ICT en telecommunicatie. Ook de landelijke ontwikkeling dat oudere mensen steeds langer zelfstandig blijven wonen geldt ook voor Culemborg.

In de bijlage is een samenvatting opgenomen van het Regionaal Risicoprofiel 2024 voor de gemeente Culemborg, waaronder een tabel waarin is aangegeven welke beschreven scenario's voor Culemborg van belang zijn.

1.3 De voorgestelde beleidsaccenten in het Regionaal Beleidsplan 2024-2027

Het Regionaal Beleidsplan 2024-2027 is tot stand gekomen op basis van ontwikkelingen, risico's en beleidsthema's die de komende jaren belangrijk kunnen zijn voor de 14 gemeenten en belangrijkste partners op het gebied van risico- en crisisbeheersing. Bovengenoemd risicoprofiel is een belangrijk element. Ook zijn landelijke onderzoeken en documenten bekeken, net als beleidsplannen van andere veiligheidsregio's en de gemeentelijke veiligheidsplannen. Het Regionaal Beleidsplan 2024-2027 vormt de basis voor het Regionaal Crisisplan 2024 en het Multidisciplinair Beleidsplan Opleiden, Trainen en Oefenen 2024-2027.

De externe en interne ontwikkelingen, de risico's en de veiligheidsthema's die voor de gemeenten, crisispartners en andere regio's belangrijk zijn hebben geresulteerd in een uitvoeringsprogramma 2024-2027 bestaande uit 35 beleidsdoelstellingen. Deze zijn geclusterd in de drie speerpunten:

1. **Een sterk netwerk;**
2. **Een weerbare organisatie;**
3. **Informatiemanagement.**

Speerpunt 1: Een sterk netwerk

Bij de aanpak van incidenten, rampen en crises zijn steeds vaker meerdere partners, veiligheidsregio's en soms de nationale crisisorganisatie betrokken. Uit de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's komt naar voren dat de werkzaamheden van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid meer vorm moeten worden gegeven vanuit een netwerksamenwerking waarbij alle crisispartners, zoveel mogelijk vanuit eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden, een bijdrage leveren. De verwachting is dat samenwerking in de toekomst steeds belangrijker wordt vanwege de groeiende complexiteit in onze crises. De veiligheidsregio's zijn verantwoordelijk voor het vormen en faciliteren van relevante netwerken.
De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid participeert in netwerken op verschillende bestuurlijke, strategische en tactische niveaus. In onze regio beschikt de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid over een sterk en breed vertakt netwerk.

Speerpunt 2: Een weerbare organisatie
Om als Veiligheidsregio Gelderland-Zuid toekomstbestendig te blijven en voor te bereiden op nieuwe en ongekende crises en rampen en de gevolgen daarvan, bouwt de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid aan een organisatie die aan de ene kant gebaseerd is op standaard bestrijding van rampen en crises. Aan de andere kant kan ze worden ingezet voor nieuwe en ongekende crises en rampen. Dit vraagt om een wendbare en weerbare organisatie die ongeacht de aard van de crisis of ramp op een professionele en toepasselijke wijze kan reageren. Dit geldt voor alle onderdelen van de veiligheidsregio inclusief de ondersteunende bedrijfsprocessen. Voor de crisisorganisatie betekent dit bijvoorbeeld het verder ontwikkelen van het concept van de wendbare crisisorganisatie. De brandweer gaat aan de slag met gebiedsgerichte opkomsttijden en de kennisopbouw over en het trainen van nieuwe risico's.

Speerpunt 3: Informatiemanagement
Hoe eerder je weet wat je te wachten staat, hoe gerichter de voorbereiding kan zijn. Hoe meer informatie je hebt, hoe beter je beslissingen neemt. We noemen dit informatiemanagement. Onze organisatie groeit en ontwikkelt naar een steeds meer informatie gedreven organisatie. Niet alleen door het Veiligheidsinformatieknooppunt (VIK), maar ook door de business intelligence (het verzamelen en analyseren van informatie om zo beslissingsondersteunende informatie te verkrijgen). We verzamelen en analyseren informatie en brengen kwetsbaarheden en dreigingen in kaart. We passen het direct toe bij operationele voorbereidingen op evenementen, rampen en crises maar ook bij de beslissingen op het gebied van bedrijfsvoering. Tijdens evenementen, maar ook tijdens een ramp wordt deze informatie gebruikt en is constant op alle niveaus van de (crisis)organisatie sprake van een actueel gedeeld veiligheidsbeeld. Na afloop van de ramp of crisis helpt de verzamelde informatie ons om snel met (en van) elkaar te kunnen leren.

1.4 Het Regionaal Beleidsplan 2024-2027 richt zich op risicogericht en informatiegestuurd werken
Bovenstaande speerpunten geven aan waar de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid aan wil werken de komende jaren. Hieronder wordt beschreven vanuit welke houding de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid dat wil doen, namelijk risicogericht in plaats van regel gestuurd. Met risicogerichtheid wordt ingezet op die maatregelen die het meest bijdragen aan risicoreductie en op een integrale aanpak van vraagstukken. Hierin hebben we een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Ook de ondernemers en inwoners hebben een eigen verantwoordelijkheid als het gaat om de zorg voor een veilige fysieke leefomgeving. Risicogericht werken laat de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid terugkomen in advisering (ook met het oog op de Omgevingswet), toezicht en handhaving, evenementenbeleid, omgevingsbeeld en het signaleren van trends. De beleidsdoelstelling 'risicogericht werken' vanuit het vorig beleidsplan wordt hiermee in brede zin voortgezet door de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid.

1.5 De raad is bevoegd een zienswijze in te dienen
In de Wet veiligheidsregio's (Wvr) is de verplichting opgenomen eens in de vier jaar een regionaal beleidsplan en een regionaal crisisplan vast te stellen. Het regionaal beleidsplan is daarbij mede gebaseerd op een (actueel) regionaal risicoprofiel. Afgesproken is dat de burgemeester het ontwerpbeleidsplan van de veiligheidsregio voorlegt aan de gemeenteraad voordat tot vaststelling kan worden overgegaan (artikel 14 Wet veiligheidsregio's). Ook stelt het bestuur van de veiligheidsregio het risicoprofiel vast na overleg met de raden van de deelnemende gemeenten, waarbij het bestuur de raden tevens verzoekt hun wensen kenbaar te maken omtrent het in het beleidsplan op te nemen beleid (artikel 15 Wet veiligheidsregio's).

Kanttekening:
Het is van meerwaarde om een zienswijze in te dienen. Echter, bepalen de deelnemende gemeenten tezamen in het Algemeen Bestuur uiteindelijk wat er met de ingediende zienswijzen gebeurt bij het definitief tot stand komen van de stukken.

- Wanneer de stukken niet worden vastgesteld door het Algemeen Bestuur, wordt niet voldaan aan de Wet Veiligheidsregio's.
- Indien de raad geen zienswijze vaststelt, kan het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid geen kennisnemen van het standpunt van de gemeenteraad. Eventuele wensen en bedenkingen van de gemeenteraad op de door de VRGZ voorgestelde beleidsmatige kaders kunnen hierdoor niet worden meegewogen in de vaststelling van de plannen.

Financiën:
De uitwerkingen van de beleidsaccenten in concrete activiteiten sluiten zoveel mogelijk aan bij de reguliere taken (het gaat om accenten bij het uitvoeren van taken). De activiteiten die daar buiten vallen worden voorgelegd aan het bestuur, conform de begrotings- en verantwoordingscyclus.

Uitvoering:
Naar aanleiding van uw eventuele opmerkingen wordt de concept zienswijze aangepast en binnen een voor de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid acceptabele termijn verstuurd, namelijk voor 1 november 2023.

Planning:
Definitieve vaststelling van het Regionaal Risicoprofiel 2024 en het Regionaal Beleidsplan 2024-2027 is voorzien in de vergadering van het Algemeen Bestuur in december 2023.

Evaluatie:
Tussentijdse evaluatie Regionaal Risicoprofiel 2024 en Regionaal Beleidsplan 2024-2027
Onze samenleving en maatschappelijke risico's ontwikkelen zich continu. Het is zaak om daar constant op in te spelen en goed voorbereid te blijven op toekomstige risico's. Daarnaast wordt er momenteel landelijk gewerkt aan een nieuwe methodiek voor het opstellen van het regionaal risicoprofiel. Een nieuw Regionaal Risicoprofiel vraagt mogelijk om bijstelling van het beleidsplan en nieuwe strategische beleidskeuzes. Om deze beide redenen zal de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid zowel het risicoprofiel als het beleidsplan na 2 jaar evalueren en waar nodig aanpassen. Hiertoe zal dan een voorstel aan uw bestuur aangeboden worden.

Communicatie:
Over dit besluit is geen specifieke communicatie nodig.

Bijlagen:

- GZDGCB1052987/1052989 Concept Regionaal Beleidsplan 2024-2027 VRGZ
- GZDGCB1052987/1052991 Concept Regionaal Risicoprofiel 2024 VRGZ
- GZDGCB1052987/1052990 Bijlage Regionaal Risicoprofiel 2024 VRGZ
- GZDGCB1052987/1052998 Samenvatting Regionaal Risicoprofiel gemeente Culemborg
- GZDGCB1052987/1065755 Zienswijze Regionaal beleidsplan 2024-2027 en Regionaal risicoprofiel 2024 VRGZ

Raadsbesluit

Registratienummer: GZDGCB1052987/1053045

De gemeenteraad van Culemborg besluit;

1. Zienswijze (GZDGCB1052987/1065755) te versturen aan het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid.

Aldus besloten in de vergadering van de Raad,

Gehouden op 28 september 2023.

De griffier	De voorzitter
D. van der Harst	G. van Grootheest